

Strategisch beleidskader

Opvang en huisvesting vluchtelingen

Gemeente Veldhoven

April 2023

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
2. Algemeen kader	2
2.1 Wat willen we bereiken?	2
2.2 Regionale samenwerking	3
3. Over wie gaat het?	4
3.1 Statushouders	4
3.2 Ontheemden	4
3.3 Asielzoekers	5
3.4 Alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV)	5
4. Wat gaan we doen en welke prioriteiten leggen we?	6
5. Relatie met andere programma's/thema's	8
5.1 Woningbouw en opvanglocaties	8
5.2 Participatie, wet inburgering	12
5.3 Veiligheid	13
5.4 Jeugdhulp	14
5.5 Onderwijs	15
5.6 Gezondheid	17
5.7 Overzicht prioriteiten en doelstellingen per thema met de hieraan verbonden risico's/aandachtspunten	18
6. Organisatie uitvoering opgaven	21
6.1 Wat moet er gebeuren?	21
6.2 Wat is hiervoor nodig?	21
7. Financiële paragraaf	25
Bijlage	
1. Omvang opgave 2023	
2. Afwegingskader	

1. Inleiding

Landelijk is een grote crisis ontstaan rondom de opvang en huisvesting van verschillende groepen vluchtelingen (asielzoekers, statushouders, Oekraïense ontheemden). Deze crisis raakt ook Veldhoven. Vanuit het Rijk en de regio wordt grote druk uitgeoefend op de individuele gemeenten om mee te werken aan (nood)opvang en huisvesting van verschillende groepen vluchtelingen. Tot nu toe is de vluchtelingenproblematiek als crisis aangepakt. We zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de (wettelijke) taken voor verschillende doelgroepen. Een belangrijke kanttekening hierbij is dat we dit momenteel op basis van een minimale variant uitvoeren. Dit is zorgelijk en niet wenselijk. Vooral omdat deze problematiek langere tijd gaat duren en waarschijnlijk zelfs groter wordt. Daarom wordt van een crisis naar een structurele en integrale, programmatische aanpak overgegaan.

2. Algemeen kader

Het doel van deze notitie is een strategisch beleidskader te bieden waarin wordt aangegeven wat het streven is voor de komende jaren; wat we willen doen en waarom. De scope is zowel gericht op de lokale situatie in de gemeente Veldhoven, alsook op de opgave van Veldhoven binnen de regionale samenwerking.

2.1 Wat willen we bereiken?

De gemeente Veldhoven neemt de verantwoordelijkheid voor een goede, rechtvaardige en integrale aanpak en uitvoering van de opvang, huisvesting en begeleiding van vluchtelingen. We baseren ons op de volgende leidraad:

- ***We vangen vluchtelingen altijd humaan op en zorgen voor een leefbare situatie. We kiezen niet voor grootschalige opvang van vluchtelingen..***
- ***Wij hebben aandacht voor het draagvlak in de samenleving. We sturen aan op passende voorwaarden te scheppen voor de opvang en huisvesting. We gaan polarisatie en radicalisering tegen. Dat betekent: goed luisteren naar iedereen, duidelijk zijn over wat er wel en niet mogelijk is en proberen om van complexe situaties - met heel veel belangen - een win-winsituatie te maken.***
- ***We richten de zoektocht naar huisvesting op de opvang van vluchtelingen binnen onze gemeente én willen in deze zoektocht inclusief zijn. Wanneer blijkt dat een locatie ook geschikt is - of geschikt te maken is - voor bijvoorbeeld spoedzoekers uit de eigen gemeente - en de uitvoering hiervan past binnen de brede opgave- dan wordt deze locatie ook voor deze doelgroep(en) ontsloten.***
- ***We zien dat veel vluchtelingen talenten, kennis, werkervaring en doorzettingsvermogen bezitten en ook willen bijdragen aan onze samenleving. Wij hebben het streven dit potentieel zoveel mogelijk te gaan benutten.***

- ***We hebben het streven om iedereen die als statushouder, asielzoeker met talenten en capaciteiten of als ontheemde in onze gemeente verblijft, perspectievolle hulp en ondersteuning te bieden, gericht op zelfredzaamheid en participatie. We streven naar beleid dat inclusief en maatschappelijk gedragen is en recht doet aan de behoeften en de talenten van onze huidige én nieuwe inwoners.***

2.2 Regionale samenwerking

De gemeente Veldhoven wil met gemeenten in de regio samenwerken met als doel elkaar te versterken en te helpen in de gezamenlijke regionale opgave. Dit doen wij vanuit onze eigenstandige verantwoordelijkheid als gemeente. Vanuit dit standpunt werken wij loyaal mee aan de regionale opgave en planvorming die hieraan verbonden is.

3. Over wie gaat het?

Vluchtelingen zijn een heterogene groep met verschillende achtergronden, talenten en levensverhalen. Niettemin vertoont hun levensloop gelijkenissen in hun zoektocht naar houvast en bij vestiging in Nederland. Dit zijn veelal bekende uitdagingen van migranten zoals het leren van een nieuwe taal, het omgaan met soms afwijkende normen en waarden en het aanleren van vaardigheden om zich in de nieuwe omgeving op eigen kracht te kunnen handhaven. Ook hebben ze grote behoefte aan nieuwe sociale verbanden. Een eventueel terugkeer-perspectief hangt sterk samen met de ontwikkelingen in het land van herkomst en neemt vaak af naarmate het verblijf langer duurt.

De gemeente Veldhoven heeft voor deze verschillende groepen een opgave. Per doelgroep verschilt de aard van de opgave (al dan niet wettelijk). In bijlage 1 is een overzicht van de opgave voor 2023 toegevoegd.

3.1 Statushouders

Statushouders (ofwel: Vergunninghouders) hebben asiel gevraagd in Nederland. De uitkomst van de (vaak lange) asielpcedure is dat zij erkend zijn als vluchteling en op grond daarvan een vergunning (status) hebben gekregen waarmee zij recht op verblijf in Nederland hebben. Vanuit de centrale opvang in een Asielzoekerscentrum (AZC), worden zij landelijk gekoppeld aan een gemeente. Zij komen dan op de lijst voor uitstroom vanuit het AZC naar reguliere huisvesting in de betreffende gemeente.

Voor statushouders is het belangrijk zo snel mogelijk een nieuw leven te kunnen opbouwen en in te burgeren. Binnen het AZC wordt er slechts zeer beperkt aandacht aan 'voor'-inburgering besteed. Ook kunnen mensen niet werken of formeel de Nederlandse taal leren. Hierdoor gaan er soms jaren verloren, die door mensen ervaren worden als 'in de wachtstand'. Zodra zij een status krijgen en een woonruimte, kunnen zij pas beginnen hun leven op te pakken en in te burgeren. Een aantal van hen kunnen dan ook pas hun gezinsleden ('nareizigers') laten overkomen. De taakstelling voor gemeenten wordt per half jaar bepaald door het rijk. Deze beweegt mee met het aantal asielzoekers dat in Nederland wordt opgevangen. Dit is in grote mate afhankelijk van internationale geopolitieke ontwikkelingen.

3.2 Ontheemden

Een ontheemde is iemand die zijn land noodgedwongen heeft moeten verlaten en geen thuis meer heeft. De redenen hiervoor kunnen divers zijn. Denk aan geweld, oorlog, vervolging of een natuurramp. Op basis van tijdelijke wet- en regelgeving (bijvoorbeeld Europees) worden ontheemden in (omliggende landen) opgevangen.

Aan ontheemden uit Oekraïne biedt Nederland nu, op grond van de Europese Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) opvang, medische zorg en onderwijs. De opvang eindigt wanneer de maximale duur van de tijdelijke bescherming is verstreken of eerder, indien is vastgesteld dat een veilige terugkeer naar het Oekraïne mogelijk is. Er is inmiddels een Tijdelijke wet opvang ontheemden Oekraïne (Tw Oek) in ontwikkeling. Hierin wordt de opvang van Oekraïense ontheemden niet meer uitsluitend als een crisis- en veiligheidsvraagstuk benaderd, maar als een tijdelijke taak van

gemeenten. De inzet is dat de opvang van ontheemden uit Oekraïne op termijn wordt overgedragen naar het COA. Er zal nog een nader besluit moeten worden genomen óf en hoe de huidige locaties waar deze doelgroep wordt opgevangen in de toekomst kunnen worden benut. De VNG heeft een aantal aandachtspunten geformuleerd rondom invoering van deze wet. Daarnaast is er landelijk ook een klein deel 'derde-landers' in de opvang. Dat zijn mensen uit andere landen dan Oekraïne, maar die wel bij het uitbreken van de oorlog (een vergunning voor) verblijf hadden, bijv. voor studie. Het is de bedoeling dat zij uiteindelijk in de reguliere asielprocedure opgenomen worden.

3.3 Asielzoekers

Voor de meeste asielzoekers is er een eerste opvang in een aanmeldcentrum (zoals Ter Apel) en vervolgens plaatsing in een asielzoekerscentrum (AZC) in het land. Asielzoekers verblijven hier totdat de Immigratie- en Naturalisatiedienst beslist of de asielzoeker een vergunning krijgt om in Nederland te mogen blijven (statushouder). Met de komende Spreidingswet beoogt het kabinet een stelselwijziging in de asielopvang. Hiermee wordt een juridische basis en instrumentarium ingericht om tot een solide en duurzaam opvangstelsel te komen, verspreid over het land.

3.4 Alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV)

Als een minderjarige zonder ouders of andere begeleiders (bevoegd gezag) van buiten de Europese Unie naar Nederland komt, wordt eerst onderzocht of deze amv in aanmerking komt voor een verblijfsvergunning asiel. Een amv waarvan is vastgesteld dat die bescherming nodig heeft, krijgt een asielvergunning net als bij als een volwassen asielzoeker.

Wel houden organisaties er op de volgende manieren rekening mee dat amv's minderjarig zijn:

Amv's krijgen een voogd tot ze 18 jaar worden of weggaan uit Nederland. Amv's hebben in Nederland recht op onderdak, onderwijs, gezondheidszorg en begeleiding ongeacht hun verblijfsstatus. Nidos is verantwoordelijk voor de plaatsing van amv's van 15+ met verblijfsvergunning. De dagelijkse zorg is uitbesteed aan plaatselijke jeugdzorginstellingen. COA is verantwoordelijk voor de plaatsing van amv's van 15+ zonder verblijfsvergunning en jongere amv's die niet in een opvanggezin geplaatst kunnen worden. Op dit moment is de betreffende gemeente waar een amv verblijft, verantwoordelijk voor de huisvesting als de amv'er 18 jaar wordt.

4. Wat gaan we doen en welke prioriteiten leggen we?

In hoofdstuk 2 zijn de uitgangspunten voor beleid beschreven. In dit hoofdstuk formuleren wij voor de verschillende doelgroepen een algemene doelstelling. We zien overeenkomsten per doelgroep, maar ook verschillen. In een algemene doelstelling per doelgroep geven wij duiding aan de manier waarop wij de opgave willen (blijven) uitvoeren.

Vervolgens geven we aan waar voor ons in de komende periode prioriteiten liggen. Deze prioriteiten zijn onderverdeeld in thema's. In hoofdstuk 5 wordt een relatie gelegd met programma's die aan de thema's en prioriteiten zijn verbonden. Per thema worden dan meer specifieke doelstellingen, risico's en aandachtspunten geformuleerd.

Afbeelding 1 algemene doelstellingen

Doelgroep	Doelstelling
Statushouders	We voeren onze opgedragen wettelijke taakstelling uit. Voor deze groep zetten wij in op een zelfstandig en volwaardig bestaan. In het belang van de personen zelf, maar ook om draagvlak en solidariteit in de samenleving te behouden, zetten wij in op snelle en duurzame integratie. We streven hierbij naar maximale arbeidsparticipatie. Eén van de eerste prioriteiten is - naast huisvesting - de taal leren en het inburgeringstraject zo snel mogelijk starten.
Ontheemden Oekraïne	We bieden ontheemden uit Oekraïne op basis van Europese afspraken tijdelijk onderdak en verblijf. De opvang moet voldoen aan een aantal randvoorwaarden, bijvoorbeeld verstrekken van voedsel of eigen kookgelegenheid, mogelijkheden om te communiceren met het thuisland en hulpverleners (internetverbinding), onderwijs aan kinderen, e.d. Gedurende de periode dat deze personen in onze gemeente worden opgevangen, mogen zij ook werken (geen werkvergunning nodig).
Asielzoekers	We begrijpen de noodzaak van de spreiding van de opvang van asielzoekers en willen hier een verantwoordelijkheid in nemen. Het is daarbij belangrijk dat mensen kunnen bouwen aan een toekomstperspectief. Wij staan dit ook voor ten aanzien van de opvang van asielzoekers. Dit voorkomt dat mensen in de opvang langjarig 'stil staan' in een situatie die hen niet helpt om perspectief te krijgen, met een lege dag als gevolg. Of in het ergste geval overlast. We houden daarom een pleidooi richting het rijk om ook in de asielopvang te werken aan het benutten van talenten en participatie aan zinvolle bezigheden. Zo nodig ook helpend aan verbetering van het terugkeer- perspectief. De opvang van deze groep kan ook in een regionale setting vorm krijgen.

AMV's	We kennen op dit moment in Veldhoven geen locatie voor deze doelgroep. Wel streven wij naar een kleinschalige voorziening om deze groep te kunnen huisvesten.
--------------	---

Afbeelding 2 Prioriteiten

Thema	Prioriteit
Wonen	Iedere asielzoeker, statushouder of ontheemden heeft op basis van de opgave waar wij voor staan (al dan niet tijdelijk) huisvesting passend bij zijn of haar status.
Participatie en inburgering statushouders	Iedereen die onder de wet inburgering valt, spreekt de Nederlandse taal en is ingeburgerd, participatie vindt plaats door middel van het hebben van werk en/of volgen van een studie, en de mogelijkheid tot deelname aan het sociale/verenigingsleven
Veiligheid	Iedereen kan in Veldhoven veilig wonen en voelt zich veilig
Jeugdhulp	Voor wie het nodig heeft wordt jeugdhulp georganiseerd
Onderwijs	Talenten worden benut en iedereen krijgt kansen die passen bij zijn of haar status. Kinderen
Gezondheidszorg	Er zal worden ingezet op verbeteren van de fysieke en psychische gezondheid voor wie het nodig heeft

5. Relatie met andere programma's/thema's

Om de verantwoordelijkheid voor een rechtvaardige en integrale uitvoering van de opvang, huisvesting en begeleiding van vluchtelingen goed te kunnen nemen is een integrale benadering noodzakelijk. Het is een domeinoverstijgend vraagstuk dat in elkaar grijpt. In hoofdstuk vier zijn per doelgroep algemene doelstellingen geformuleerd waarbij duiding wordt gegeven op de wijze waarop wij de opgave per doelgroep willen verwezenlijken. Dit komt tot stand in de verschillende programma's binnen onze interne organisatie in samenwerking met stakeholders. In dit hoofdstuk worden per programma verschillende aspecten uitgewerkt, het gaat om inhoudelijke thema's die direct verband houden met de opvang, huisvesting en begeleiding (inclusief inburgering en participatie wanneer aan de orde) van vluchtelingen. Ook zijn hierbij behorende risico's/aandachtspunten en de specifieke doelstellingen benoemd. Vervolgens wordt in hoofdstuk 6 verwoord hoe de uitvoering gestalte krijgt.

5.1 Woningbouw en opvanglocaties

A. Inzet afwegingskader om te komen tot locaties

Voor het zoeken en inrichten van geschikte locaties voor opvang en huisvesting van doelgroepen, gebruiken we een afwegingskader (bijlage 2). Het is onderdeel van dit strategisch beleidskader. Het afwegingskader is een noodzakelijk instrument om tot een afgewogen keuze van locaties te kunnen komen. Het zoomt specifiek in op de mogelijke potentie van een locatie (de weg waarlangs: hoe kom je tot een locatiekeuze?) De doelstellingen en prioriteiten in dit strategisch beleidskader vormen de basis (richtingaanwijzers: wat ligt ten grondslag aan de keuze?).

Doelgroepen

Binnen dit afwegingskader wordt gekeken naar locaties voor verschillende doelgroepen. De inzet is te komen tot een flexibele invulling. Zo kan ingespeeld worden op de zich aandienende noodzaak en worden vastgesteld welke locatie voor welke doelgroep het meest geschikt is of te maken is. De opgave voor het huisvesten van verschillende doelgroepen is elk jaar ongewis. De beschreven zoektocht naar huisvesting in dit strategisch beleidskader richt zich op de opvang van vluchtelingen binnen onze gemeente én wil in deze zoektocht inclusief zijn. Dus wanneer blijkt dat een locatie ook geschikt is of geschikt te maken is voor bijvoorbeeld spoedzoekers, dan wordt deze locatie ook voor deze groep ontsloten.

We willen in beginsel een mix van doelgroepen op verschillende locaties. We moeten dus vaststellen welke doelgroepen zich met elkaar laten mengen en waar er mogelijke risico's / extra aandachtspunten zijn. Denk aan: diversiteit in samenstelling van eenheden (gezin/alleenstaanden), mannen én vrouwen, afkomst/ status/religie / cultuur. En hoe werkt dit uit wanneer groepen verschillend gefaciliteerd worden. Dit kan ook bijdragen aan de bevordering en integratie (en taalvaardigheid) op lange termijn.

Verwerven locaties

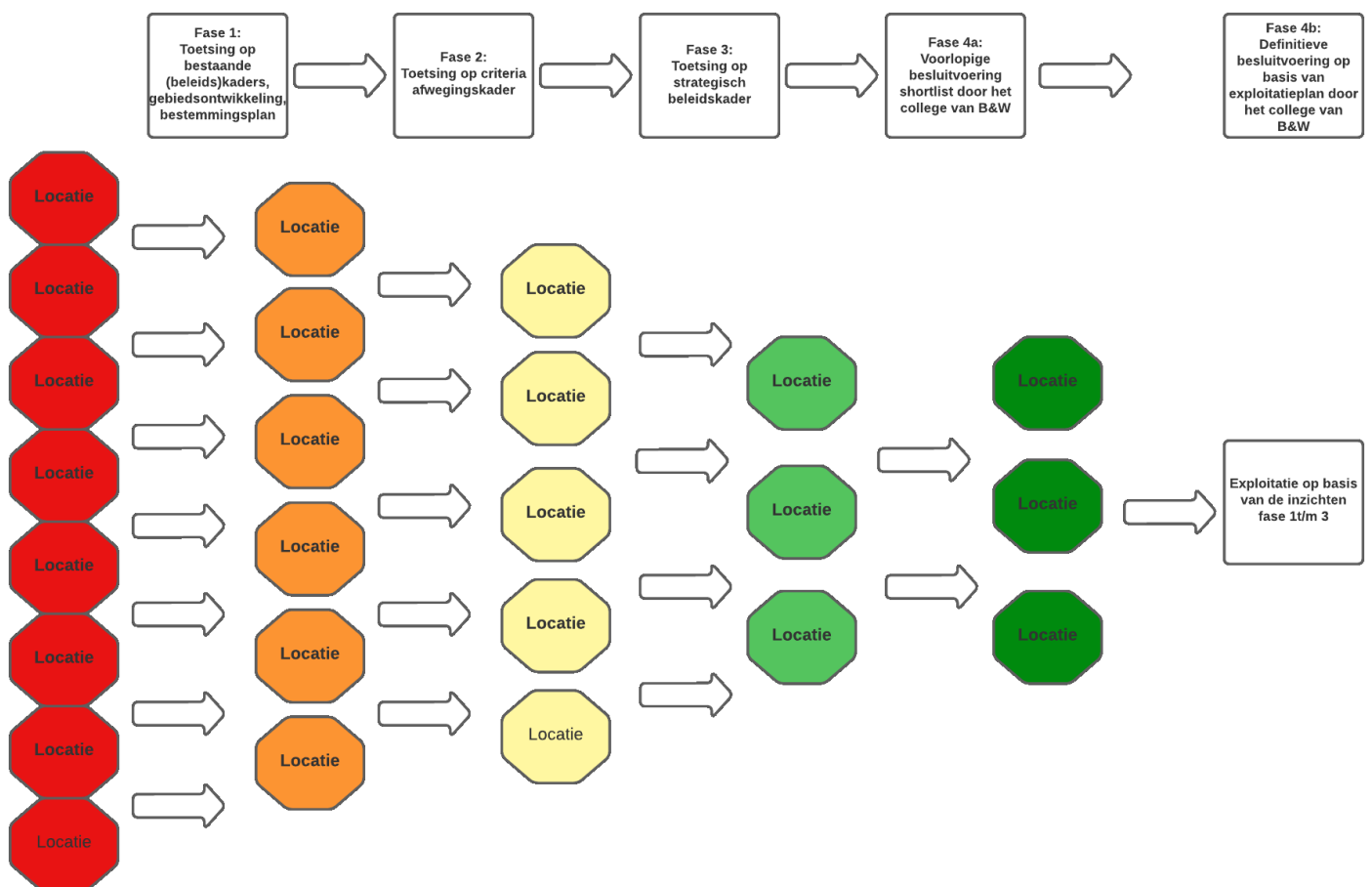
We staan niet afwijzend ten opzichte van het eventueel verwerven van (nieuwe) locaties, dit kan ook een impuls zijn voor de lokale samenleving wanneer dit bijvoorbeeld leidt tot verbetering van de leefomgeving, ontsluiting openbaar vervoer, (gedeeltelijk) huisvesting van reguliere groepen, etc. .

Op sommige locaties kan het verwerven duidelijkheid en ook rust geven doordat de druk (door ontwikkelende partijen) er voor een langere periode (bijvoorbeeld 10 jaar af is). Er zal dan ook nog een nader besluit moeten worden genomen óf en hoe de huidige locaties ook in de toekomst kunnen worden benut. Deze locaties zijn nu tijdelijk in gebruik. Voor mogelijke nieuwe locaties geldt dat ook dat onderzocht moet worden of en hoe deze in de toekomst benut kunnen worden.

Besluitvorming

Het is aan het college van B&W (mandaat) om op basis van het afwegingskader een besluit te nemen over de keuze voor locaties. Wanneer er meerdere locaties geschikt zijn voor de verschillende doelgroepen, zal daar waar mogelijk of noodzakelijk een prioritering in de exploitatie komen. Bijvoorbeeld termijnen waarbinnen een locatie beschikbaar en geschikt (te maken) is, regelgeving en daadwerkelijke uitvoering liggen hieraan ten grondslag.

Afbeelding 3: Schematische weergave toepassing afwegingskader

Communicatie

Wanneer het afwegingskader is toegepast, is het aan het college (mandaat) om een besluit te nemen over de geschikte locaties. De uiteindelijke keuze die gemaakt wordt is een afweging tussen de opgave van de gemeente, het belang van omwonenden, van een wijk/buurt en het maatschappelijk belang van de opvang van vluchtelingen.

Bij elk besluit over een locatie wordt de wijze van communiceren beoordeeld, waarbij transparantie en zorgvuldigheid voorop staat. De gemeente is samen met de betrokken partijen (eigenaar, exploitant etc.) verantwoordelijk voor het communicatieplan bij de keuze van de locatie.

We gaan vervolgens in gesprek met de omwonenden over afspraken en randvoorwaarden voor de ingebruikname van betreffende locatie. En dan niet in grote bijeenkomsten, maar kleinschalig. Dit doen we omdat we ons realiseren dat meer dan ooit het luisteren naar de buitenwereld centraal staat. Mensen willen gehoord worden. We proberen betrokkenen mee te laten praten over de manier waarop een opvanglocatie succesvol geëxploiteerd kan worden. Dat kan bijvoorbeeld via een klankbordgroep en door bijvoorbeeld het verenigingsleven in de omgeving bij de opvang te betrekken. Als de opvanglocatie eenmaal in operatie is, is het belangrijk inwoners aangehaakt te houden en sociale cohesie te stimuleren. Hierbij is het goed op de hoogte houden van direct omwonenden van belang.

De gemeente Veldhoven wil daarom:

- open en duidelijk zijn in haar communicatie
- open over dilemma's zijn, open over wat er speelt, waar men nog mee bezig is, wat men van de gemeente kan verwachten etc.
- duidelijkheid geven over wat ze nog niet weet, wat ze nog niet kan zeggen en over wat niet mogelijk is
- tijdig en regelmatig communiceren. De communicatie is afgestemd op de verschillende doelgroepen

Afbeelding 4: Planning naar aanleiding van de toepassing van het afwegingskader

Periode	Activiteit
April/mei 2023	Het college stelt de locaties vast (de uitkomst van longlist naar shortlist). Dit gebeurt op basis van een document waarin per locatie wordt aangegeven voor welke doelgroep de locatie geschikt is en waarom. Ook wordt aangegeven wat de randvoorwaarden en investeringen zijn om over te kunnen gaan tot een exploitatieplan.
Vanaf mei/juni 2023	Uitvoering: op basis van prioritering en een tijdsplanning per locatie een exploitatieplan ontwikkelen. Uitkomst: per locatie plan van aanpak.

B. Statushouders

I. Duiding

Statushouders vallen onder de gemeentelijke taakstelling vergunninghouders. Het is een wettelijke verplichting. De taakstelling wordt elk half jaar geactualiseerd. Voor 2023 verwachten we een verdubbeling (naar ongeveer 120 personen). Na verlening van de status moeten zij binnen 14 weken een reguliere woonruimte aangeboden krijgen. Omdat deze uitstroom landelijk gezien onvoldoende snel verloopt is ongeveer 1/3 van de landelijke aanmeld- en opvangcapaciteit voor asielzoekers

bezet door vergunninghouders die te lang wachten op een woonruimte. Er vindt onvoldoende doorstroming plaats.

Voor een deel van de statushouders geldt ook dat zij nog gezinsleden hebben in het buitenland (bijvoorbeeld in opvangkampen). Zij kunnen deze gezinsleden pas laten komen wanneer zij over een status beschikken. We vervullen de taakstelling binnen de prestatieafspraken met de woningcorporaties. Omdat statushouders geen wachttijd hebben kunnen opbouwen en dringend geplaatst moeten worden, vallen zij onder de groep urgenten.

We vangen ook statushouders voor de regio Zuidoost Brabant op in de Buitenjan. Een beperkt deel hiervan is toegewezen aan Veldhoven. Deze tellen pas mee in de taakstelling wanneer ze een reguliere woonruimte toegewezen hebben gekregen. Daarmee fungeert de Buitenjan in feite als een regionale opvanglocatie voor het COA (doorstroom locatie).

II. Huidige inzet

Veldhoven behaalt tot nu toe de taakstelling m.b.t. statushouders qua aantallen. Niet altijd qua 14-weken termijn. Sommige personen zijn moeilijk aan passende huisvesting te koppelen. Huisvesting voor 1 persoon is niet altijd snel voorhanden. In de praktijk bieden wij statushouders met nareizende gezinsleden eerst een plek voor een alleenstaande aan. Pas als het gezin daadwerkelijk overkomt, dan wordt een passende woonruimte voor het gezin toegewezen. Dit heeft als doel te voorkomen dat een alleenstaande in een té dure woonruimte woont, want nareis kan soms lang duren. Nadeel hiervan is dat een statushouders twee maal zijn woonruimte moet inrichten. Hij kan hiervoor bij de gemeente een lening krijgen.

III. Bekostigingssystematiek

Anders dan bij de opvang het geval is (Oekraïense ontheemden en asielopvang) gaat het hier om reguliere huisvesting. Dat betekent dat de statushouder zijn woonruimte en inrichting (alsmede alle andere zaken voor zijn levensonderhoud, zorgverzekering, e.d.) zelf moet bekostigen. Indien hij hiertoe niet in staat is, kan hij een beroep doen op dezelfde voorzieningen als andere Veldhovenaren. Hij/zij is immers een reguliere inwoner van Veldhoven geworden.

IV. Risico's/aandachtspunten

- We beseffen dat de druk op de woningmarkt groot is. Statushouders zijn grotendeels (in aanvang) aangewezen op sociale huur. In de afgelopen jaren wordt ongeveer 9% van de vrijkomende sociale huurwoningen voor de doelgroep urgenten toegewezen aan statushouders. De corporaties hebben laten weten dat de grenzen voor toewijzing aan (de totale groep) urgenten in zicht zijn. Daarmee ontstaat er een risico dat het realiseren van de taakstelling lastiger gaat worden in de toekomst. Ook ontstaat hiermee het risico dat de draagkracht in wijken kan afnemen. Het toewijzen van woningen aan statushouders/vluchtelingen gaat (in de ogen van veel wijkbewoners) boven het huisvesten van jonge Veldhovenaren. In het kader van de Woon(zorg)visie en woningbouwversnelling zetten we komende jaren in op het verhogen van de nieuwbouwopgave voor sociale huur naar 30%. We zullen daarbij ook meer mogelijkheden moeten realiseren voor kamergewijze verhuur of 1-persoonshuishoudens.
- We moeten aandacht hebben voor de situatie van statushouders met nareizigers. Niet alleen omdat zij voor dubbele inrichtingskosten (lening) komen te staan, maar ook omdat ze soms geconfronteerd worden met dubbele huurlasten. We voeren hierover het gesprek met

de corporaties. Daarnaast moet ook worden voorkomen dat er toenemende druk op bestaande maatschappelijke voorzieningen komt.

C. Oekraïense ontheemden

I Duiding

Er is inmiddels een Tijdelijke wet opvang ontheemden Oekraïne (Tw Oek) in ontwikkeling. Hierin wordt de opvang van Oekraïense ontheemden niet meer uitsluitend als een crisis- en veiligheidsvraagstuk benaderd, maar als een tijdelijke taak van gemeenten. In de regio hebben de corporaties het standpunt ingenomen dat zij meewerken aan de beschikbaarheid van opvanglocaties, maar dat dit geen verdringing mag opleveren voor reguliere woningen.

II Huidige inzet

Veldhoven beschikt over twee locaties die zijn ingericht als gemeentelijke opvanglocatie (GOO), in totaal maximaal 30 plekken. Er is een gebruikersovereenkomst gesloten voor een korte termijn. We moeten nadenken over onderdak wanneer de opvang langer gaat duren. Een aantal Oekraïense ontheemden wordt ook opgevangen in gastgezinnen (POO). De taakstelling (geen wettelijke verplichting) voor deze doelgroep is groter geworden (210 personen). Daarom zal op basis van het afwegingskader ook worden onderzocht waar mogelijk nog meer geschikte locaties voor opvang zijn. Hierbij kan worden gedacht aan woningen die niet tot de reguliere woningvoorraad behoren (sloopwoningen, woningen die op de nominatie staan gerenoveerd te worden, panden met een tijdelijke woonbestemming). Ook wordt gekeken of een locatie samen met andere doelgroepen kan worden bewoond.

III Bekostigingssystematiek

Vanuit het rijk ontvangt de gemeente per gerealiseerde gemeentelijke opvangplek een normbedrag. Aanvullend is de mogelijkheid gecreëerd om in uitzonderlijke gevallen de werkelijke meerkosten te declareren. Dit bedrag wordt aangewend voor de kosten van o.a. huisvesting, beveiliging en het eventueel verstrekken van leefgeld.

IV Risico's/ aandachtspunten

- Er is steeds uitgegaan van een zeer tijdelijke situatie van opvang en huisvesting. De oorlog in Oekraïne kent echter een langduriger verloop en ook de wederopbouw zal tijd kosten. We realiseren ons dat opvang geleidelijk overgaat in wonen en wellicht een deel van de Oekraïense ontheemden hier willen blijven. Dit betekent dan een nieuwe (vooral nog beperkte) instroom op de woningmarkt.
- Er is nu nog een groot draagvlak voor de opvang van Oekraïense ontheemden. We hebben oog voor de signalen dat er verschil gemaakt wordt tussen opvang van de verschillende genoemde groepen vluchtelingen. Ontheemden uit Oekraïne 'krijgen' onderdak en leefgeld, terwijl een statushouder een lening moet afsluiten voor de inrichting van de aangeboden woonruimte. De vraag is of bij langer durende vestiging van deze groep er niet meer balans moet komen.

D. Asielzoekers

I Duiding

Opvang van asielzoekers is op dit moment een verantwoordelijkheid van het rijk en COA. Met de komende Spreidingswet beoogt het kabinet een stelselwijziging in de asielopvang. Hiermee worden gemeenten, in samenwerking en samenspraak met het COA, verantwoordelijk voor de opvang. De Raad van State heeft hierover een advies uitgebracht. Onderdeel daarvan is de suggestie voor een eenvoudiger stelsel met meer duidelijkheid voor gemeenten, zoals het model van de Huisvestingswet, met taakstellingen per gemeente.

II. Huidige inzet

Veldhoven vangt momenteel geen asielzoekers op. Op grond van de komende Spreidingswet komt deze nieuwe taak op ons af. Veldhoven begrijpt de noodzaak hiertoe, we geven hier op de volgende manier gehoor aan:

We hanteren als uitgangspunt dat we geen grootschalige opvanglocatie (> 160) in Veldhoven inrichten voor asielzoekers. Dit uit oogpunt van leefbaarheid voor de bewoners en beheersbaarheid in de omgeving. Als opgave zien wij een perspectiefvolle opvang door in gezamenlijkheid met COA na te gaan waar kansen liggen voor asielzoekers met talenten en capaciteiten. Zo kan een snelle worteling in de samenleving bespoedigd worden. Aangezien niet duidelijk is waar deze groep uiteindelijk terecht komt, zou dit heel goed een regionale opvanglocatie kunnen zijn. Veldhoven gaat hierover graag in regionaal verband in gesprek. COA is hierbij tevens samenwerkingspartner en uitvoerende partij.

III Bekostigingssystematiek

Dit is onderdeel van de Spreidingswet die nog in ontwikkeling is.

IV Risico's/ aandachtspunten

- We realiseren ons dat een klein deel van de groep asielzoekers kan bestaan uit mensen met weinig (of geen) perspectief of kans op een vluchtelingenstatus. Door het ontbreken van dit perspectief is succesvolle integratie en participatie nauwelijks mogelijk. Daarnaast brengt de opvang van deze doelgroep een risico op overlast met zich mee en kan de maatschappelijke weerstand tegen opvang van vluchtelingen groter worden. Dit strookt niet met het uitgangspunt dat Veldhoven de vluchtelingen die zij opvangen een goede start meegeven en goede voorwaarden scheppen voor hun integratie.
- De opvang van de doelgroep zogenaamde 'veilige landers' zien wij niet als een verantwoordelijkheid voor de gemeente Veldhoven. Lokale opvang biedt vanwege het ontbreken van perspectief en integratie geen meerwaarde en kan ten koste gaan van het maatschappelijk draagvlak. Wij houden een pleidooi richting rijk om hiervoor landelijk opvangcentra in te richten en in te zetten op terugkeer.

E. Alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv'er)

I Duiding

Een minderjarige kan in Nederland niet zelf asiel aanvragen, dat kan alleen een ouder of voogd. Alleenstaande minderjarige vreemdelingen die zonder ouder of voogd in Nederland aankomen,

krijgen een voogd van Stichting Nidos aangewezen. Nidos werkt samen met het COA en andere organisaties die gespecialiseerd zijn in het opvangen en begeleiden van minderjarigen die asiel aanvragen. Kinderen tot en met 14 jaar verblijven in een pleeggezin, jongeren van 15 tot 18 worden in een amv-locatie van het COA opgevangen.

II Huidige inzet

De gemeente Veldhoven vangt op dit moment geen amv's op in een amv-locatie. Wel worden er amv-ers opgevangen door particulieren (vaak naaste familie). We gaan in overleg met betrokken partijen en streven ook naar een kleinschalige amv-locatie in onze gemeente.

III Risico's/aandachtspunten

- We onderstrepen dat de wijze van opvang moet passen bij de kwetsbaarheid van de leeftijdscategorie en is kleinschalig.
- We begrijpen dat amv's zo veel mogelijk in dezelfde omgeving of regio moeten blijven wonen. Hierdoor kunnen zij bijvoorbeeld hun sociale contacten aanhouden en de eventueel ontvangen zorg en het onderwijs voortzetten.
- In de opvang bestaat onderscheid tussen minderjarigen met een status en zonder status (nog in procedure of afgewezen). Dit vraagt om overleg met betrokken partijen.
- Als de amv 18 jaar wordt, dient de gemeente waar hij /zij woonachtig is, te zorgen voor vervolghuisvesting. Wanneer wij overgaan tot het openen van een kleinschalige locatie, moeten wij hier rekening mee houden.

5.2 Participatie, wet inburgering

I. Duiding

Veldhoven heeft een wettelijke opdracht/taak als gemeente t.a.v. statushouders en Oekraïense ontheemden.

Wet inburgering : het bieden van inburgeringstrajecten aan inburgeraars (asielmigranten en gezinsmigranten). Een traject bestaat uit scholing, oriëntatie op de arbeidsmarkt, financieel ontzorgen en een participatietraject.

Participatiewet: het bieden van bestaansminimum (uitkering) aan inwoners die geen/niet voldoende inkomen hebben en het ondersteunen bij het vinden van een betaalde baan (met mogelijk vrijwilligerswerk/stage als opstap)

ROOO (leefgeld Oekraïne): het bieden van leefgeld aan vluchtelingen uit de Oekraïne die geen inkomsten uit arbeid hebben.

II. Huidige inzet

Wet inburgering: de minimale variant van de wettelijke opdracht wordt toegepast.

Participatiewet: er is wettelijk geen mogelijkheid om wat extra's te doen. Veldhoven biedt lokaal extra's aan alle inwoners met een minimuminkomen via het minimabeleid.

ROOO (o.a. leefgeld Oekraïne): we passen indien aan de orde de wettelijke kaders toe. In uitzonderingsgevallen gebruiken we de hardheidsclausule.

III. Bekostigingssystematiek

Wet inburgering: we ontvangen rijksmiddelen voor deze taak. Op dit moment is niet duidelijk of de rijksmiddelen toereikend zijn om alle onderdelen van de trajecten te bekostigen. Zeker met de toegenomen taakstelling. Hier ligt een aandachtspunt.

Participatiewet: we ontvangen rijksmiddelen voor het verstrekken van uitkeringen en het bieden van re-integratieondersteuning. Deze middelen worden gebaseerd op een schatting van het rijk.

Wanneer er meer uitkeringen worden verstrekt de inschatting van het rijk, dan moet dit mogelijk eigen middelen bekostigd worden. Ook hier ligt een aandachtspunt.

ROO (o.a. leefgeld Oekraïne): we ontvangen rijksmiddelen voor deze wettelijke opdracht, vooralsnog afdoende.

IV. Risico's/ aandachtspunten

- Wet inburgering: hoewel dit een nieuwe taak voor ons als gemeente is, zijn er nog geen knelpunten of risico's te benoemen. De grootste uitdaging zit in het maken van een planning van het te doorlopen programma voor de individuele inburgeraar. Het lijkt er op dat wat de wet beoogd, voor sommige deelnemers te ambitieus is. We houden scherp in de gaten of de rijksmiddelen toereikend zijn.
- Participatiewet: Het verstrekken van uitkeringen aan statushouders is een bekende taak. Re-integratie is eveneens een bekende taak, maar het is een moeizaam proces. Het beheersen van de Nederlandse (of Engelse) taal blijkt bij veel werkgevers een harde eis. De weg naar de arbeidsmarkt is voor deze groep niet makkelijk. Daarom vinden wij inzet op taalvaardigheid en/of de mogelijkheid om dit te ontwikkelen, van belang.
- ROOO (o.a. leefgeld Oekraïne): dit is een nieuwe, extra, tijdelijke taak waar aandacht voor moet zijn in de ambtelijke uitvoering.

5.3 Veiligheid

I. Duiding

Iedere (tijdelijke of permanente) inwoner van Veldhoven moet veilig kunnen leven en zich veilig voelen binnen onze gemeente. We spreken personen op hun individuele verantwoordelijkheden aan en stimuleren dit. We zien verschillen in culturele waarden en normen, maar deze zijn niet leidend in het beleid. Wel is begrip en wederzijds respect geboden.

II. Huidige inzet

We zetten in op een veilige leefomgeving voor iedereen. Deze veilige leefomgeving is op te delen in fysieke en sociale veiligheid. Fysieke veiligheid draait om de bescherming tegen leed door ongevallen of incidenten zoals natuurrampen en is in wet- en regelgeving vastgelegd. Sociale veiligheid gaat over de bescherming tegen met name criminaliteit en (sociale) overlast. We bieden dit veiligheidsgevoel door de juiste maatregelen te treffen. We steken in op goede contacten in buurten en wijken. Samen gaan we criminaliteit en sociale overlast tegen. Vluchtelingen worden op hun individuele verantwoordelijkheden aangesproken en hierin gestimuleerd zich te ontwikkelen. Wanneer het noodzakelijk is maatregelen te treffen dan deze altijd in overleg met betrokken partijen zorgvuldig voorbereid. Er vindt een afweging plaats van de belangen en opgaven die spelen.

Vanuit de toepassing van het afwegingskader, wordt per locatie duidelijk waar de draagkracht (en draagvlak) van een buurt of wijk ligt. Op basis van deze analyse kan een goede advisering vanuit het domein veiligheid worden gegeven.

Het begeleiden van de doelgroep vergt kennis en kunde. We gaan onderzoeken hoe we dit goed kunnen organiseren op wijk en buurtniveau met specifieke kennis van de doelgroep zodat integratie kan plaatsvinden en segregatie wordt voorkomen. Dit doen we met respect voor de achtergrond van de doelgroepen.

In de exploitatie van locaties zal nadrukkelijk aandacht worden besteed aan het netwerk dat nodig is om de opvang en begeleiding succesvol te kunnen laten verlopen. Hierbij worden omwonenden vanzelfsprekend bij betrokken. De politie stelt dat bij een opvanglocatie er vooraf samen een veiligheidsplan moet worden opgesteld en ook goedgekeurd moet worden door politie, openbaar ministerie en burgemeester (de zogenaamde plaatselijke driehoek).

III Risico's/aandachtspunten

- Voor een goede toekomstige integratie vinden wij het van belang dat onderlinge aanwezige culturele verschillen bij de diverse doelgroepen ook voldoende onder de aandacht wordt gebracht bij partners zoals woningcorporatie, wijkteams, en zorgverleners. Er zal aandacht in het proces moeten zijn om polarisatie en radicalisering te voorkomen.
- Deze doelgroepen kunnen een makkelijk slachtoffer zijn voor bijvoorbeeld uitbuiting en fraude. We gaan hier nadrukkelijk aandacht aangeven.
- We onderschrijven dat het belangrijk is om signalen te duiden en daarnaar te handelen.

5.4 Jeugdhulp

I. Duiding

De gemeente Veldhoven heeft de wettelijke taak om jeugdhulp te organiseren voor iedere inwoner van de gemeente. Dit geldt dus ook voor statushouders, Oekraïense vluchtelingen en asielzoekers. De wijze waarop deze hulp wordt geboden is in elke situatie anders. Dit is afhankelijk van bijvoorbeeld of iemand echt al de asielprocedure doorlopen heeft of nog in afwachting is. Voor iemand die direct uit een crisisgebied komt speelt waarschijnlijk weer een andere hulpvraag.

II. Huidige inzet

De gemeente is op dit onderdeel verantwoordelijk voor het organiseren van geïndiceerde hulp als dat nodig is voor alle kinderen en jongeren die in een gemeente verblijven, ongeacht hun verblijfsstatus. Vanuit de praktijk blijkt vaak, dat kinderen en jongeren die traumatische ervaringen mee brengen uit hun land van herkomst, juist in de eerste periode vooral behoefte hebben aan structuur, regelmaat, normalisering, dus vooral opvang en onderwijs en veiligheid. Pas als gezinnen vervolgens op een (meer) vaste woonplaats gezet zijn, komt ook ruimte voor bijvoorbeeld traumaverwerking. Geïndiceerde jeugdhulp m.b.t. bijvoorbeeld traumaverwerking hoeft daarom niet meteen acuut ingezet hoeft te worden, maar op ten duur wel. Ook voor AMV's heeft de gemeente een verantwoordelijk met betrekking tot jeugdhulp. En voor alle kinderen en jongeren in een AZC ontvangen gemeenten een vergoeding op basis van het aantal kinderen in de betreffende locatie. De jeugdverpleegkundige van de GGD is in het geval van een AZC de schakel tussen COA en de gemeentelijke of regionale jeugdhulp-structuur. Voor de laatste twee doelgroepen wordt nog geen inzet gepleegd.

III. Risico's/ aandachtspunten

- We willen aandacht voor maatwerk voor kinderen binnen de verschillende doelgroepen
- We gaan 'aanpak jeugdhulp' bij komst van een AZC onderdeel maken van de bestuursovereenkomst tussen gemeente en COA.
- We begrijpen het belang van preventief handelen en goede toegang tot de geïndiceerde jeugdhulp. We zetten daarom onder meer in op een effectieve onderlinge samenwerking met de betrokken partners.

5.5 Onderwijs

I. Duiding

Alle leerplichtige kinderen in onze gemeenten hebben wettelijk recht op onderwijs. Ook kinderen van asielzoekers, Oekraïense ontheemden en statushouders hebben recht op snelle plaatsing in het onderwijs.

II. Huidige inzet

- Personen die vallen onder de leerplicht moeten in ieder geval binnen drie maanden nadat zij in Nederland zijn aangekomen geplaatst worden op een school. De gemeente Veldhoven zorgt (in samenspraak met schoolbesturen) voor onderwijs aan leerplichtige leerlingen.
- Primair onderwijs aan nieuwkomers wordt in Veldhoven verzorgd door de schoolbesturen RBOB de Kempen en Veldvest. Zij hebben beide een aantal nieuwkomersklassen ingericht. De huidige capaciteit hiervan is echter beperkt. Naast statushouders en vluchtelingen is er ook een forse toename van het aantal kinderen van expats die een beroep doen op de

bestaande capaciteit. Indien er niet voldoende capaciteit is in de taalklassen, worden nieuwkomers ingeschreven in reguliere klassen bij deze schoolbesturen.

- Afhankelijk van de achtergrond van een leerling is, voor een aantal van hen, onderwijs in een nieuwkomersklas het meest wenselijk. Voor een aantal andere leerlingen zou het inzetten van extra expertise in een reguliere klas ook kunnen mogelijk zijn. Schoolbesturen en scholen mogen hierin hun eigen inhoudelijke afwegingen maken. Er is - ondanks de inzet van de schoolbesturen - regiobreed nog niet voldoende expertise en capaciteit aanwezig om nieuwkomersonderwijs aan te bieden aan alle NT2-leerlingen.
- In de regio zijn een drietal internationale schakelklassen voor leerlingen van het VO. Leerlingen in de leeftijd tussen 11,5 en 16 jaar oud kunnen terecht bij de schakelklassen van Pius X college in Bladel en het Stedelijk College in Eindhoven. Kinderen vanaf 16 jaar oud kunnen zich aanmelden bij het Summa College in Eindhoven. Ook bij deze scholen staat de capaciteit op dit moment onder druk.
- Er is sprake van een forse groei in het speciaal onderwijs (SO) in de regio, waardoor de wachtlijsten toenemen en de capaciteit onder druk komt te staan. Uit onderzoek blijkt dat 83% van de kinderen die de afgelopen 5 jaar zijn ingestroomd in het SO een niet Nederlandse achtergrond hebben. Er zal een regionaal kwalitatief vervolgonderzoek worden uitgevoerd om de reden hiervoor te achterhalen.
- Veldhoven biedt Voorschoolse Educatie (VE) aan peuters tussen 2,5 en 4 jaar oud met een taalachterstand. De indicatie hiervoor wordt afgegeven door het consultatiebureau (GGD). Peuters van statushouders/vluchtelingen vallen over het algemeen binnen deze doelgroep, gezien het feit dat deze kinderen een groot risico lopen op achterstand in de Nederlandse taal.
- Nieuwkomersonderwijs maakt formeel geen onderdeel uit van de opdracht van Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs. In onze regio zijn de samenwerkingsverbanden echter wel betrokken bij de afstemming over het aanbod NT2 onderwijs.
- LOWAN, het centrum voor eerste opvang en onderwijs aan nieuwkomers kan met scholen en besturen ondersteunen met kennis op het gebied van onderwijs aan nieuwkomers.
- Voor de huisvestingskosten van het basisonderwijs bij een opvanglocatie voor asielzoekers kan de gemeente een beroep doen op de regeling Onderwijshuisvestingsbudgetten (Ohba Regeling). Het COA voert deze regeling uit. De regeling geldt in geval van een nieuwe voorziening of bij uitbreiding op of verlenging van een bestaande voorziening en is van toepassing op opvanglocaties met een vestigingsduur van zes maanden of langer en een opvangcapaciteit van 100 plaatsen of meer.

III. Bekostigingssystematiek

Scholen worden door de Rijksoverheid direct bekostigd per leerling. Dit bedrag is afhankelijk van de verblijfsduur van de leerling in Nederland. Gemeentelijk is er geen inmenging in deze financiering. Aanvullende kosten waarmee mogelijk rekening gehouden moet worden door de gemeente zijn:

- Huisvesting
- Kosten eerste inrichting
- Vervoerskosten
- VE-aanbod
- Inkoop van expertise
- Eventuele aanvullende financiering aan scholen indien reguliere bekostiging via de Rijksoverheid niet volstaat.

IV. Onderwijs/educatie aan volwassenen

Er is een formeel en informeel opleidingsaanbod wat op maat wordt geboden voor de cursisten. De

lessen en het lesmateriaal zijn gratis. Het formele aanbod staat reeds beschreven en kan men volgen via Taalkracht, mits men ouder is dan 18 jaar en niet inburgeringsplichtig is.

Het informele traject is te volgen via het Digitaalhuis Veldhoven. Het Digitaalhuis is een samenwerking van zes organisaties en de gemeente Veldhoven. Daar is aanbod voor zowel NT1 als NT2'ers wat wordt uitgevoerd door vrijwilligers. Men kan Nederlands leren, beter leren schrijven en lezen. Ook is er aanbod om beter om te gaan met geld/ financiën. Ook niet onbelangrijk beter leren omgaan met de computer. Verder is er een taalcafé in de bibliotheek waar men twee keer per week terecht kan om Nederlands te leren spreken.

V. Risico's en aandachtspunten

Capaciteit van zowel (NT2)-docenten, leerlingenvervoer, kinderopvang en speciaal onderwijs staat momenteel echter onder druk. We zetten in op een goede regionale afstemming.

- Wanneer een opvanglocatie niet in de directe omgeving van een school ligt, dan moeten we onderzoeken of inzet van (leerlingen)vervoer aan de orde is..
- Indien scholen niet voldoende fysieke ruimte hebben om onderwijs aan te bieden, ligt de verantwoordelijkheid en bekostiging van aanvullende onderwijsruimte en kosten eerste inrichting bij ons als gemeente.
- We begrijpen dat het wenselijk dat ook deze groep kinderen gebruik kan maken het aanbod van voorschoolse educatie (VE) in Veldhoven. Vanwege tekort aan capaciteit aan pedagogische medewerkers in de kinderopvang zal dit bij een toename van het aantal VE-peuters een uitdaging zijn. Daarnaast kan dit betekenen dat er extra financiële middelen nodig zijn om deze plaatsen te kunnen bekostiging.
- We hebben aandacht voor passend onderwijsaanbod aan nieuwkomers. Dit kan door nieuwkomers onderwijs in een taalklas te laten volgen en daarna door te laten stromen naar regulier en thuisnabij onderwijs of door NT2-expertise binnen het regulier onderwijs in te zetten.
- We hebben aandacht voor voldoende plaatsingsmogelijkheden kinderen uit doelgroepen op internationale schakelklassen
- We beseffen dat er in onze gemeente een enorme toestroom van expats en buitenlandse studenten is. Niet alleen hebben ook zij woonruimte nodig. Maar zij maken ook zeker gebruik van sociale voorzieningen, met name die geschikt zijn voor anderstalige (taalscholen, taalclubjes, taalcafé).

5.6 Gezondheid

I. Duiding

Gezondheid is het vermogen om zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven. Gezondheid heeft veel dimensies: fysiek, mentaal, sociale en maatschappelijke participatie, dagelijks functioneren, kwaliteit van leven en zingeving. De gezondheid van vluchtelingen is gemiddeld genomen slechter dan die van inwoners van Veldhoven. Bij een deel van de vluchtelingen neemt de gezondheid zelfs af naarmate ze langer in Nederland verblijven.

II. Huidige inzet

De ontsluiting van gezondheidszorg vindt plaats op basis van de reguliere 1e en 2e lijnszorg (zoals deze ook geldt voor alle Nederlanders).

IV. Risico's/aandachtspunten

- We zien de grote druk op de gezondheidszorg, er is een tekort aan huisartsen in de regio, er zijn lange wachtlijsten in de GGZ, door de verwachte toestroom van vluchtelingen in de regio wordt deze druk groter.
- We spreken onze zorg uit over de volgende gezondheidsproblemen die significant vaker voorkomen bij vluchtelingen in vergelijking met de Nederlandse bevolking:
  1. Posttraumatische stress stoornis (PTSS) en angst en depressie
  2. Overgewicht/obesitas
  3. Onvoldoende bewegen
  4. Chronische aandoeningen (waaronder diabetes, hart- en vaatziekten, hoge bloeddruk)
  5. Huiselijke geweld
- We zetten in op vroegtijdig signaleren van gezondheidsproblemen (en ook kindermishandeling), dit kan de groei naar zorg voorkomen.
- Voor wie het nodig heeft. zetten we in op voorlichting (gericht op vergroten van kennis) over goede voeding en gezondheidsbevorderende interventies (gericht op gedragsbeïnvloeding)

5.7 Overzicht prioriteiten en doelstellingen per thema met de hieraan verbonden risico's/aandachtspunten

Afbeelding 5: overzicht doelstellingen en hieraan verbonden risico's/aandachtspunten

Prioriteit per Thema	doelstelling	Risico's/aandachtspunten en toekomst
<p>Wonen</p> <p>ledere asielzoeker, statushouder of ontheemden heeft op basis van de opgave waar wij voor staan (al dan niet tijdelijk) onderdak passend bij zijn of haar status</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Geschikte of geschikt te maken locaties voor de verschillende doelgroepen van vluchtelingen én bij voorkeur in een mix van spoedzoekers binnen de eigen gemeente • Binnen 14 weken wordt de statushouder een woonruimte aangeboden • Kleinschalige opvanglocaties voor maximaal 160 asielzoekers, bij voorkeur in regionaal verband • Kleinschalige opvang voor AMV's • Passende, tijdelijke huisvesting ontheemden uit Oekraïne 	<ul style="list-style-type: none"> • Grote druk woningmarkt. Statushouders zijn grotendeels (in aanvang) aangewezen op sociale huur. Aandacht voor statushouders met nareizigers. • Asielzoekers: beperkt deel groep heeft weinig of geen perspectief; staat succesvolle integratie en participatie in de weg. • Opvang AMV moet passen bij kwetsbaarheid leeftijdscategorie en kleinschalig zijn • Ontheemden Oekraïne; opvang gaat over in wonen en wellicht permanent verblijf. Druk op woningmarkt. Draagvlak opvang nu nog groot. Verschil wijze opvang t.o. andere groepen wordt gesignaleerd. Meer balans? • Beginsel een mix van doelgroepen op verschillende locaties. Criteria en risico's vaststellen.
<p>Participatie en inburgering</p> <p>Inburgeraars spreken de Nederlandse taal en zijn ingeburgerd, participatie: werk en/of studie, deelname verenigingsleven</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aanbieden van inburgeringstrajecten aan statushouders op basis van het minimale binnen de wettelijke opdracht • Het bieden van een bestaansminimum aan statushouders • Het indien nodig verstrekken van leefgeld aan ontheemden uit Oekraïne (tijdelijke taak) 	<ul style="list-style-type: none"> • Wet inburgering: nieuwe taak; geen knelpunten of risico's; .Uitdaging planning, ambitieniveau is ambitieus • Participatiewet:Verstrekken uitkeringen aan statushouders. Re Integratie: bekende taak, moeizaam proces. arbeidsparticipatie lastig • ROOO (o.a. leefgeld Oekraïne): nieuwe, extra, tijdelijke taak, aandacht noodzakelijk in uitvoering.
<p>Veiligheid</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vluchtelingen aanspreken op individuele verantwoordelijkheden 	<ul style="list-style-type: none"> • Voor goede toekomstige integratie; culturele verschillen en waarden ook

<p>Nieuwkomers en inwoners van Veldhoven kunnen veilig wonen en voelen zich veilig</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Handelen naar gevoelens van weerstand binnen de samenleving wordt niet getolereerd • Goede en adequate begeleiding • Radicalisering en polarisatie tegengaan 	<p>voldoende onder de aandacht brengen bij partners</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aandacht in het proces om en radicalisering polarisatie tegen te gaan. • Aandacht tegengaan uitbuiting en fraude • Signalen duiden en hiernaar handelen.
<p>Jeugdhulp Voor wie het nodig heeft wordt jeugdhulp georganiseerd</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Het indiceren van hulp voor minderjarige kinderen van asielzoekers, ontheemden uit Oekraïne en statushouders jeugdhulp bieden 	<ul style="list-style-type: none"> • Maatwerk binnen wettelijke kaders • Aandacht voor aanpak jeugdhulp bij komst AZC • Aandacht voor preventief handelen alsook de de ontsluiting van toegang
<p>Onderwijs Talenten worden benut en iedereen krijgt kansen die passen bij zijn of haar status Kinderen hebben recht op onderwijs</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Leerplichtige leerlingen binnen drie maanden plaatsen op een school • Voorschoolse educatie aanbieden • Volwassen stimuleren gebruik te maken van bestaand informele aanbod aan onderwijs 	<ul style="list-style-type: none"> • Aandacht capaciteit aanbod, goede regionale afstemming noodzakelijk. • Mogelijk extra kosten bij ontbreken fysieke onderwijsruimte • Voorschoolse educatie is wenselijk; capaciteitstekort, • Aandacht voor beter passend onderwijs • Aandacht voldoende plaatsingsmogelijkheden internationale schakelklassen • Aandacht toestroom van expats en buitenlandse studenten; maken gebruik van dezelfde voorzieningen.
<p>Gezondheidszorg Verbeteren van de fysieke en psychische gezondheid voor wie het nodig heeft</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Er is structurele aandacht voor gezondheid in de brede zin bij de begeleiding 	<ul style="list-style-type: none"> • Er grote druk op de gezondheidszorg, tekort huisartsen, er zijn wachtlijsten. Deze druk wordt groter. • Veel gezondheidsproblemen komen significant vaker voor bij vluchtelingen in vergelijking met de Nederlandse bevolking: • Vroegtijdig signaleren van gezondheidsproblemen van belang • Inzetten op voorlichting

6. Organisatie uitvoering opgaven

6.1 Wat moet er gebeuren?

Wij plegen op dit moment als gemeente Veldhoven al inzet op verschillende thema's die betrekking hebben op de opvang en huisvesting van vluchtelingen. Dit gebeurt voornamelijk solitair en niet gecoördineerd. Dit heeft tot gevolg dat er nu geen sprake is van integrale beleidsuitvoering. We blijven hierdoor in een ad hoc situatie steken. Programma's uit de verschillende betrokken domeinen kunnen elkaar op deze manier niet versterken. Er is geen sprake van synergie die - gezien de opgave waar we voor staan - noodzakelijk is. Daar gaan we op de volgende manier verandering in brengen:

We krijgen grip op de organisatie van de uitvoering die leidt tot sterke regie binnen de gemeentelijke organisatie ten aanzien van de opvang en huisvesting van vluchtelingen.

Eén van de belangrijkste voorwaarden voor het krijgen van deze regie, is een integrale, programmatische aanpak van de uitvoering van beleid. Om dit te kunnen realiseren werken we binnen onze eigen organisatie vanuit verschillende disciplines en domeinen intensief en aanvullend samen. Ook intensiveren we de samenwerking met ketenpartners zoals Welzijnswerk Cordaad, stichting Vluchtelingenwerk, GGD, Zorgpartners, onderwijspartners. We zetten in op hun kennis en maken gebruik aanwezige expertise door deze te delen en te borgen.

Door de geschetste beleidskaders uit te voeren op een integrale en programmatische wijze komt er een samenhangend uitvoeringsbeleid vanuit de betrokken gemeentelijke domeinen en betrokken partners. De opgave voor de komende periode in de uitvoering is daarom ook beter aansluiting vinden bij de zorgketen en (welzijns)initiatieven in de wijk (burgerschap in de buurt / wijkaanpak).

6.2 Wat is hiervoor nodig?

I. Linking pin en aansturing uitvoering

We gaan werken aan sterke regie op de opgave. Binnen onze ambtelijke organisatie hebben wij nog geen entiteit waar de opgave vanuit een integrale aanpak structureel wordt belegd. Gezien de geconstateerde risico's, aandachtspunten per thema afgezet tegen de langdurige opgave waar we voor staan, is dit onhoudbaar. Om dit te keren gaan we binnen onze organisatie het volgende doen:

We zetten in op de ontwikkeling van een jaarlijks uitvoeringsprogramma voor het strategisch beleid, we doen dit onder leiding van een programmamanager/beleidsmedewerker.

De rol van programmamanager/beleidsmedewerker is nieuw binnen onze organisatie. Deze rol geeft vorm aan de organisatie en samenwerking, richt de organisatie van het uitvoeringsprogramma in en bouwt aan de samenwerking tussen de betrokkenen. Daarbij gaat het enerzijds om afspraken over rollen, taken, verantwoordelijkheden, bevoegdheden, (overleg)structuren en anderzijds de organisatie van beschikbaarheid van deskundigheid om dit te kunnen doen.

Op basis van het beleidskader is de programmamanager verantwoordelijk voor:

- een duidelijke bestuurlijke advisering van het college en de gemeenteraad
- het ontwikkelen en coördineren van de uitvoer van een integraal uitvoeringsprogramma op basis van de wettelijke kaders, strategische beleidskaders en een beschrijving van de inbedding in de organisatie
- nauwe samenwerking met de gemeentelijke domeinen die zich bezighouden met huisvesting en opvang van deze doelgroepen
- onderhouden van relaties met externe partners, zoals: woningcorporaties, welzijnspartijen, en in opdracht de provincie, de regio en het COA
- op termijn evalueren en aanpassen van beleidskaders

II. Onderdelen uitvoeringsprogramma beleid

In een uitvoeringsprogramma worden de doelstellingen op basis van de prioriteiten uit het strategisch beleidskader concreet en uitvoerbaar. De maatregelen kloppen met de doelen en zijn SMART geformuleerd, we weten wie verantwoordelijk is voor het beoogde resultaat en wie meewerkt. We hebben ook in beeld hoeveel tijd en geld er nodig is. We gaan voor een compact en gebruiksvriendelijk programma.

We maken jaarlijks een uitvoeringsprogramma waarin staat uitgewerkt wat onze opgave voor het betreffende jaar is afgezet tegen de uitgangspunten van het strategisch beleidskader

In het uitvoeringsprogramma staat:

- hoe een gemeentelijk overleg vluchtelingen vorm krijgt intern (met betrokken domeinen) en extern (betrokken stakeholders)
- hoe de samenwerking en afstemming tussen gemeente en stakeholders (zorg en welzijn, onderwijs etc.) plaatsvindt en wanneer dit leidt tot noodzakelijke intensivering, de financiële consequenties in beeld brengen
- hoe we aansluiten bij initiatieven op het gebied van maatschappelijke participatie in de wijk (gebiedsgericht werken) en wat we gaan doen
- beschreven wat we in voldoende mate gaan doen (dus niet een minimale variant – die schiet tekort) gaan doen vanuit de verschillende thema's per doelgroep vluchtelingen en hoe dit geborgd wordt:
  - hoe we op basis van de toepassing van het afwegingskader de realisatie van extra woonplekken voor de taakstelling huisvesting statushouders borgen en wat we gaan doen (exploitatie per locatie)
  - hoe op basis van de toepassing van het afwegingskader de realisatie van tijdelijke opvanglocaties voor de langere termijn voor Oekraïense ontheemden gebaseerd op Europese regelgeving geborgd wordt
  - hoe op basis van de toepassing van het afwegingskader de realisatie van een opvanglocatie voor asielzoekers en amv'ers geborgd wordt
- In beeld brengen van mogelijke financiële consequenties en vanuit bestaande - rijks - regelingen jaarlijks financiële dekking zoeken

7. Financiële paragraaf

De beschreven inzet op de opvang, huisvesting en begeleiding van vluchtelingen is nu in de staande organisatie meegenomen. De hiermee gepaard gaande structurele kosten zijn integraal onderdeel van de jaarlijkse begroting.

De beschreven extra inzet van een programmamanager/beleidsmedewerkers is niet belegd in de staande organisatie en is derhalve ook geen onderdeel van de genoemde begroting.

Voor de realisatie van een integrale en structurele aanpak is er gezien de toename van het aantal vluchtelingen uitbreiding van de ambtelijke capaciteit noodzakelijk. Over de benodigde structurele middelen vanaf 2024 wordt de raad voorgesteld deze integraal af te wegen in het kader van de begroting. Voor 2023 wordt daarom eenmalig een bedrag gevraagd. Deze incidentele kosten komen ten laste van exploitatie. Deze worden in de eerstvolgende bestuursrapportage meegenomen.

Doel	Beschrijving	Kosten - structureel	Dekking
Uitbreiding capaciteit	Programmamanager/ beleidsmedewerker	100.000 euro	2023; eenmalig vanuit exploitatie

Rijksmiddelen

Vanuit het Rijk zijn er middelen beschikbaar die aangewend kunnen worden voor de dekking voor de extra geschetste kosten. Het gaat dan om middelen uit de bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne, Gemeenten met een azc krijgen daarvoor extra geld van de Rijksoverheid. Daarnaast wil de minister van MvJ gemeenten die vrijwillig voor vijf jaar minimaal honderd asielzoekers in een opvanglocatie plaatsen, een extra beloning van het kabinet geven. Het voornemen is elke gemeente 2500 euro per asielzoeker die ze gaan opvangen te verstrekken. Voor statushouders ontvangen gemeenten middelen, dit is afhankelijk van de persoonlijke situatie van de statushouder.

Capaciteit

Op dit moment is de capaciteit al ontoereikend om de bestaande taken in de minimale variant uit te kunnen voeren. We gaan nu onderzoeken wat nodig is om de deze taken op basis van de uitgangspunten in het strategisch beleidskader op een voldoende wijze uit te voeren. Hiervoor wordt separaat een voorstel gepresenteerd. Wanneer blijkt dat intensivering van partners op dit dossier (welzijnswerk, vluchtelingenwerk etc.) ook noodzakelijk is en financiële consequenties heeft, dan wordt dit ook meegenomen.

Exploitatieplan

Op basis van geschetste besluitvorming, wordt per locatie separaat een exploitatieplan gemaakt met een hierbij behorend dekkingsvoorstel. Dit exploitatieplan wordt ter goedkeuring voorgelegd aan het college. Hierin is een begroting opgenomen met onder meer de specifieke kosten (inclusief de fiscale (BTW) verwerking) van de locatie, begeleiding (bijvoorbeeld Cordaad/Vluchtelingenwerk), extra personele capaciteit voor de inrichting en uitvoering (zoals bijvoorbeeld bij Burgerzaken en

Werk&Inkomen). Ook wordt in het exploitatieplan de vanuit bestaande - rijks - regelingen jaarlijks financiële dekking meegenomen.

8. Evaluatie

Voorliggende strategisch beleidskader met afwegingskader wordt jaarlijks na vaststelling geëvalueerd. In dit kader worden onder andere de uitgangspunten uit hoofdstuk 2 en de prioriteiten uit hoofdstuk 4 geëvalueerd.

